

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 552/2015-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Aequitas, s. r. o., Dolná 19, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. Miloš Novák, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 37/2014 z 28. januára 2015 v časti jeho výroku o trovách konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej

len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 37/2014 z 28. januára 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 115/2010. Sťažovateľ mal úspech v konaní pred prvostupňovým súdom, ako aj pred odvolacím súdom, ktorý potvrdil rozhodnutie okresného súdu. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná v 2. rade na najvyššom súde dovolanie. Napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej v 2. rade z dôvodu neprípustnosti a o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol tak, že nepriznal účastníkom právo na náhradu trov dovolacieho konania, keď sťažovateľovo vyjadrenie k dovolaniu nepovažoval za účelné na bránenie práva.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 20 ústavy uznesením najvyššieho súdu v časti jeho výroku o trovách konania. V napadnutom konaní právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu okresného súdu, aby sa vyjadril k podanému dovolaniu, a preto sa domnieva, *„že podanie vyjadrenia na základe výzvy súdu nemôže byť neúčelným bránením práva“*. Rozhodnutie najvyššieho súdu v časti výroku o trovách konania je podľa sťažovateľa svojvoľné a aplikácia príslušných právnych noriem nie je vykonaná na základe ústavne súladného výkladu. V sťažnosti k tomu uviedol: *«Súčasťou práva na súdnu ochranu tak je aj právo na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou zásady právnej istoty, ktorou sa riadi celý právny poriadok Slovenskej republiky, čo potvrdzuje aj Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 28/2009, v ktorom konštatoval, že „k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodovania, a tým aj k porušeniu zásady právnej istoty dôjde v prípade, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodne odlišným spôsobom, ako v prípade skutkovo i právne obdobnej veci bez toho, aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia na základe*

dostatočne precíznych argumentov vysporiadal s otázkou, prečo bola v danej veci sťažovateľkinmu právu poskytnutá odlišná ochrana, ako v jej iných obdobných konaniach. Argumentácia najvyššieho súdu musí byť spoľahlivým vodidlom pre obdobné situácie aj v budúcnosti“...

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 37/2014 nemá základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky a súd pri svojom rozhodovaní neaplikoval relevantnú právnu normu, keď nepostupoval podľa ustanovenia § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky v časti rozhodnutia sp. zn. 6Cdo 37/2014 nedostatočne odôvodnil nepriznanie náhrady trov konania a uspokojil sa len s konštatovaním, že prípustnosť dovolania skúma Najvyšší súd Slovenskej republiky z úradnej povinnosti a preto nie je vyjadrenie právneho zástupcu Sťažovateľa účelným bránením práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto prípade vôbec neprihliadol na skutočnosť, že právny zástupca Sťažovateľa sa vo veci vyjadroval na výzvu súdu, pričom okrem námietky neprípustnosti dovolania uvádzal aj ďalšie právne skutočnosti, pre prípad, že by Najvyšší súd Slovenskej republiky posúdil podané dovolanie ako prípustné. Vzhľadom na vyššie uvedené platí, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o trovách konania vo veci sp. zn. 6Cdo 37/2014 je svojvoľné a neudržateľné.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada ústavný súd, aby vo veci jeho sťažnosti vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok zaručené v článku 20 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo konaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. k. 6Cdo 37/2014 porušené.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn 6 C do 37/2014 sa v časti týkajúcej sa trov konania zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný do jedného mesiaca od dňa doručenia nálezu zaplatiť na účet právneho zástupcu Sťažovateľa náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 59,98 EUR s DPH.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ústavy uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie žalovanej v 2. rade pre neprípustnosť, a to v časti jeho výroku o trovách konania.

Najvyšší súd v časti odôvodnenia napadnutého uznesenia k výroku o trovách konania uviedol: „*O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože trovy žalobcu pozostávajúce z odmeny jeho právnej zástupkyne za vyjadrenie k dovolaniu nepovažoval za účelné na bránenie práva. V preskúmvanej veci mohla byť totiž prípustnosť dovolania daná len existenciou niektorej z procesných väd, vyplývajúcich z ustanovenia § 237 O. s. p., ktoré dovolací súd skúma bez ohľadu na stanoviská účastníkov konania.*“

Podstatou argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý nepovažoval vyjadrenie sťažovateľa k dovolaniu za účelné na bránenie práva, čím odôvodnil nepriznanie trov dovolacieho konania sťažovateľovi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Ústavný súd už judikoval, že rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22410/93, Reports 1997-V).

Ústavný súd však pripomína svoj všeobecný ustálený postoj, podľa ktorého nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V súlade so svojou ustálenou judikatúrou ústavný súd uvádza, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí v zásade do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, III. ÚS 249/2011, I. ÚS 5/2011).

Sťažovateľ namieta svojvoľný a neudržateľný záver najvyššieho súdu v časti jeho rozhodovania o trovách dovolacieho konania, keď mu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania za vyjadrenie k dovolaniu.

Sťažovateľ tiež poukazuje na skutočnosť, že súčasťou práva na súdnu ochranu je aj právo na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, ako súčasť princípu právnej istoty, k porušeniu ktorej dochádza, ak najvyšší súd rozhoduje odlišne v skutkovo i právne odlišnej veci bez toho, aby sa argumentačne vysporiadal s odlišným postupom ako

v iných obdobných konaniach (sťažovateľ cituje z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 28/2009).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia v časti výroku o trovách konania, ktoré sú dostatočne odôvodnené a najvyšší súd k nim dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd v tejto súvislosti navyše pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Pokiaľ najvyšší súd v danom prípade analogicky aplikujúc § 146 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania a súčasne dôvodil neúčelnosťou trov konania sťažovateľa, ústavný súd pripúšťa, že dôvodenie neúčelnosťou trov je pri aplikácii tohto ustanovenia rozporné. Avšak tento nedostatok v odôvodnení záverov najvyššieho súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách dovolacieho konania nie je možné hodnotiť ako nedostatok dosahujúci taký ústavnoprávny rozmer, ktorý by odôvodňoval zásah ústavného súdu.

Pokiaľ ide o odlišné právne závery iných senátov najvyššieho súdu, ktoré v obdobných prípadoch aplikujú § 142 ods. 1 OSP pri rozhodovaní o trovách konania pri neprípustnosti dovolania, ústavný súd konštatuje, že právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

V nadväznosti na citované ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nie je jeho úlohou zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b) zákona o súdoch] patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ústavy ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07) poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ústavy by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd na záver konštatuje, že nie je daná taká príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľa, ktorá by zakladala možnosť vysloviť namietané porušenie označených práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015